

Zrno ni zrnu enako!

Ob rob izmenjavi semen in sadik v izvedbi Društva Simon Jenko v Temnici

Sodoben svet vse postavlja na glavo. Dolgo smo živeli v prepričanju, da je zrno zrnu enako. Danes pa, vzporedno s spoznavanjem pravih barv razvoja, industrializacije ter z njima povezanimi posledicami nenehnih zahtev po rasti dobičkov in pridelkov, vse bolj spoznavamo, da so (kot še marsikje) tudi med zrna nastale razlike.

»Nov« val pri pridelavi hrane

Živimo svet klonov, hibridov, celičnih fuzij in gensko predelanih rastlin. Njihovi ponudniki nas prepričujejo z visokimi pridelki, s pravnimi oblikami in s podobnimi trditvami. In dolgo je veljalo prepričanje, da je to prava smer razvoja. A temu ob bok so vztrajno rasle potrebe po dodatkih v obliki t. i. agro kemije in naši vrtovi, njive, travniki in vinogradi so postajali od njih vse bolj odvisni. Tako se je izdelalo več kot 20 tisoč različnih pesticidov, s katerimi smo zasuli prst in rastline, ki jih uživamo. Skozi zemljo pa so le-ti prodirali do bistvene tekočine našega preživetja – vode. Sledil je porast različnih obolenj in alergij pri ljudeh. In kmalu so se začeli pojavljati prvi dvomljivci v pravilnost »novega vala« pri pridelavi hrane.

Izbrati gensko spremenjena semena?

Prav tako so vzbujala skrb in dvom dejstva, da gensko predelanih ali hibridnih rastlin ni mogoče nadalje vzgajati s semeni, ki jih rastline proizvedejo same. Pridelki iz teh semen so iz leta v leto manjši, rastline vse šibkejše, z manj suhe substance in z vse več vsebovane vode.

Zato so se začeli vrtnarji in kmetje že pred vsaj 20 leti zanimati za druge rešitve, ki so se kazale v obliki semen, kot so jih iz

leta v leto hranili in ponovno uporabljali njihovi predniki. Ta semena so sicer na krajši rok izkazovala nižje donose, a po drugi strani veliko višjo vitalnost. Njihova glavna prednost in odlika pa je iztrganje iz »čeljusti« multinacionalk, ki so rastline in njihov semenski potencial spremenile s sebičnimi interesi po vzpostavljanju odvisnosti pri svojih odjemalcih. Zdi se, da jim je ob tem človekovo zdravje obrobnege pomena. Sinonim takega pristopa je Monsanto, ameriška multinacionalka, ki si želi s svojimi mrežami podredit ves svet.

Alternativa v biološko predelanih semeni

Odgovor in alternativa so zato samorodna, čvrsta, biološko pridelana semena. Ta se v svetu pojavljajo pod blagovno znamko Demeter; v našem domačem okolju pa so še vedno na vrtovih naših non, ki drugačnega načina vzgoje rastlin na vrtovih sploh niso poznale. Zato je pomembno, da se, podkrepljeni z naštetimi spoznanji, vrnemo korak nazaj. In temu je bil tudi namenjen dogodek »Izmenjalni sejem semen in sadik«, ki je bil letos že drugič zapored v prostorih stare šole v Temnici.

Obogatili smo ga z uvodnim predavanjem **Mirjan Hojak** iz društva Ajda Goriška, ki je spregovorila o razlogih, zakaj se odločiti

za ekološka semena, o tem, kako jih pridobivamo, hranimo ter vsem ostalem, kar je treba vedeti o semenih. K nam je prišla v družbi **Olge Železnik** iz vrtnarije Majdin gaj, kjer imajo bogato ponudbo ekoloških sadik, ter nam prinesla nekaj rastlin iz njihove ponudbe.

Pomen lastnih semen in sadik

Odziv izmenjalnega sejma semen in sadik v Temnici je bil tokrat še nekoliko večji kot lani. Vse več nas je namreč tistih, ki verjamemo, da je vzgoja lastnih semen in sadik prava pot. Seveda se ob tem pojavljajo dvomljivci z besedami, da je

»svet tako ali tako ves onesnažen, tako zrak in zemlja kot tudi hrana, ki jo uživamo, ter da so ti napori nesmiselni in nični«.

A da je moja pot prava, mi potrjuje moja s peteršiljem posejana gredica, s semenom, ki sem ga dobila od znanca iz Solkana. Ta se rad pohvali s klenostjo svojih semen, saj že vsaj tri generacije prehajajo iz roda v rod in vedno obilno rodijo. Ta super peteršilj iz domače pridelave je namreč letos tudi na mojem vrtu že obilno odgnal, medtem ko sem lani zaman čakala, da vzklije seme iz kar treh v trgovinah kupljenih vrečk.

Irena Hlede

Foto: Irena Hlede

